

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆԱԳՈՒՄ

15 Մայիս, երեքշաբթի կեսօրէ ետք ժամը 2 ին, Խորայէլի Կրօնական Գործոց Նախարար վսեմ. Զէպուլուն Համեր, ընկերակցութեամբ իր գրասենեակի պաշտօն եաներուն, ժամանեց Ս. Յակոբեանց Մայրավանք: Բարձրապատիւ հիւրը աւագ գռնէն բարապաններու առաջնորդութեամբ բարձրացաւ Պատրիարքարան, ուր կը սպասէր Ն. Ամենապատուաթիւնը, ըրջապատուած Միաբանութեան անդամներով: Վսեմ. Նախարարը եկած էր անձամբ յանձնելու Ս. Պատրիարք Հօր Խորայէլի Կողմանարութեան պաշտօնական ճանաչման գիրը, որով Տ. Թորգոմ Սրբազն կը նկատուէր որինաւուապէս ընտրուած Գահակալը Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարքութեան:

Ստորև կու տանք Անգլերէն թարգմանութիւնը սոյն պաշտօնագրին, որուն կը կցենք Նորին Ամենապատուաթեան պատասխանը. —

CONFIRMATION FROM THE STATE OF ISRAEL

(Translation from Hebrew)

Whereas according to documents which were submitted to the State of Israel, the General Asssmby of the Brotherhood of St. James of the Armenian Patriarchate of Jerusalem elected on 22nd March 1990 His Excellency Torkom Manoogian to become the Armenian Apostolic Orthodox Patriarch of Jerusalem,

Whereas the State of Israel places its trust in the validity of these documents which were submitted to them,

Therefore this confirmation was delivered as evidence that the State of Israel recognizes His Excellency

TORKOM MANOOGIAN

as Armenian Apostolic Orthodox Patriarch of Jerusalem

He is entitled to exercise all the authority and powers vested in the (office) of the Armenian Apostolic Orthodox Patriarch of Jerusalem.

The 26th day of April, 1990

In the name of the Government of Israel

ZEVULUN HAMMER

Minister of Religious Affairs

Զերդ Վաեմութիւն,

Յանուն Հայոց Պատրիարքարանի, Ս. Յակոբեանց Միաբանութեան եւ Երուսալեմի Համայնքին, կը յայտնենք Զեր մեր շնորհակալութիւնը Զեր այցելութեամբ լու զի ուսւած առա պատիւին եւ Զեր ազնիւ վիորհերմունքին համար, մեզի հաղորդելու պաշտօնական ճանաչումը Զեր Կառավարութեան, իրեւ նորընտիր Պատրիարք Հայոց Երուսաղէմի:

Պատրիարքական ընտրութիւնը կը մշտնզենաւորէ ուղիղ, անբեկ գիծ մը յաջորդութեան, որ ետ կ'երթայ աւելի քան հազարհինգհարիւր տարիներ, մինչեւ մեր առաջին Պատրիարքը՝ Սրբահամ:

Հայերը ճգնաւորական խումբեր հաստատած են Սուրբ Երկրի մէջ նոյնիսկ նաքան իրենց հայրենի երկրին պաշտօնական դարձը Քրիստոնէութեան, երբ իրենք եղան՝ որ կրօնը պետական կրօնը հոչակող առաջին պետութիւնը 301 թուականին:

Այդ օրերէն սկսեալ, Հայեր խաղաղութեամբ ու համերաշխութեամբ ապրած են այս Սուրբ Քաղաքին մէջ, իրենց կենսունակութեամբ ու ժրազանութեամբ, իրենց ստեղծագործական ճիգերով ու անձնուրաց ծառայութեամբ։ Եւ պիտի շարունակենք խաղաղութեամբ եւ համերաշխութեամբ ապրիլ Սուրբ Երկրի բազմագեղ պատառը կազմող այլազան համայնքներու բնիկ անդամներուն հետ։

Մենք բացած ենք առաջին Տպարանը երուսաղէմի մէջ 1833ին։ Քաղաքիս տռաշին լուսանկարիչը Հայ Պատրիարք մըն էր՝ Եսայի Կարապետեան, որ հաստատեց Երուսաղէմի առաջին լուսանկարչական գործատունը 1866 թուականին։

Հայերը ուր որ ապրած են, փաստը տուած են իրենց պարտաճանաչութեան եւ օրէնքի հանդէպ հնազանդութեան, եւ եղած են գործունեայ անհատներ, ուրիշներու զգացակից եւ անոնց աւանդութիւններուն նկատմամբ յարգալից։

Սուրբ Գրիք վրայ իրենց հաւատքը հիմնաւորող ժողովուրդի հետ Հայերը աւել յարամերծութիւն կը գգան։ Հրեայ ժողովուրդին հանդէպ մեր սրտակցութիւնը պատմական իրադարձութեան հէնքին վրայ խարսխուած է։ Ոչ միայն հասարակաց վիշ մըն է որ մեզ կը մօտեցնէ իրարու, այլև հասարակաց իտէալ մը նոյն ատեն, յիշելո եւ աշխարհին յիշեցնել տալու թէ յառաջիկային երբեք Հայեր, Հրեաներ եւ կամ ացեղի պատկանող մարդեր «իբրեւ ոչխարներ սպանդանոց պիտի չտարուին», եւ ոչ ալ մեր Սրարատը կամ ծեր Մասատան գերի պիտի իյնայ։

Դժբախտաբար, խաղաղութիւնը որ կարեւոր ազդակներէն մէկն է մեր այս երկրամասը զբախտի վերածելու համար, հեռու է մնամէ։ Եւ սակայն երբեք մենք մեր յոյսը չենք կորսնցներ։

Մեր եկեղեցական առօրինայ ժամասացութեան մէջ մասնաւոր ազօթք մը ունինք. «Տէր ողորմնա», ուր մենք անձկազին կը խնդրենք Տիրոջմէ որ խաղաղութիւն — շալօմ, սալամ — տայ մեր աշխարհին։

Կ'ազօթենք որ քաղաքական տագնապները, մեր բոլորին համար սիրելի ու նուիրական այս երկրին մէջ, որ սրբազն կայըր եղած է սուրբերու եւ մարգարէներու, ուննան իրենց շուտափոյթ վերջաւորութիւնը։ Կ'ազօթենք նաև որ արժանի րլանք ողջունելու այն երջանիկ օրը ուր մարգարէին յայտնատեսութեան համաձայն, մարդիկ «իրենց զէնքերն ու հրասայլերը բահ ու բրիչի պիտի վերածեն եւ ազգ ազգի վրայ սուր պիտի չբարձրացնէ ու ոչ ալ պատերազմ պիտի մղէ»։

Մենք՝ Հայերս, կը խոստանանք աշխատիլ վասն համերաշխութեան եւ համագործակցութեան ոչ միայն մեր երկու ժողովուրդներուն, այլև Սուրբ Երկրի բոլոր համայնքներուն։

Այս խոնարհ բեմէն կոչ կ'ուղղենք մեր բոլոր բարեկամներուն եւ եղբայրներուն, Սրբահամի որդիներուն, Հրեաներուն եւ Սրարներուն, որոնց հետ ա'յնքան նմանութիւններ ունինք ճակատագրի եւ պատմութեան, մէկփի գնելու իրենց տարակարծութիւնները եւ գտնելու խաղաղ լուծում մը այն պայքարին՝ որ իրար դէմ կը հանէ երկու ժողովուրդները ու կը սպառնայ ամբողջ զրջանը հրակէզ կործանելու։

Մենք պատրաստ ենք մեր ուժերը տրամադրելու, որքան ալ համեստ ըլլան անոնք, խոստանալով անդուլ աշխատիլ կառուցելու կամուրջ մը եւ կամրջելու համար խրամատը, որ իրարմէ կ'անջատէ զոյգ այս ժողովուրդները որոնց շատ բան կը պարտինք։

Ինչպէս որ Սրարները ապահով տեղ տրամադրեցին իրենց երկիրներուն մէջ, երբ մենք հարիւրներով ու հազարներով, մեր ծնողքներն ու մնծ հայրերն ու մայրերը, փախուստ տուինք Թրքական կոտորածներէն, այնպէս ալ Խորայէլացիք փութացին օգնութեան, երբ 1988 Դեկտ. 7ի երկրաշարքը աւերածի վերածեց մէկ երրորդը մեր հայրենի աշխարհին՝ Հայաստանին, եւ ինսամեցին մեր վիրաւորները եւ պատսպարեցին մեր որբերը։ Կրկին շնորհակալութիւն։

Զեր հայրերու աղօթքով կը մաղթենք որ՝ «Օրհնեսցէ զքեզ Տէր եւ պահեսցէ զքեզ. երեւեցուսցէ Տէր զերեսս իւր ի քեզ, եւ ողորմնեցի քեզ. ամբարձոցէ Տէր զերեսս իւր ի քեզ, եւ տացէ քեզ խաղաղութիւն»։ Շալօմ։ Սալամ։